

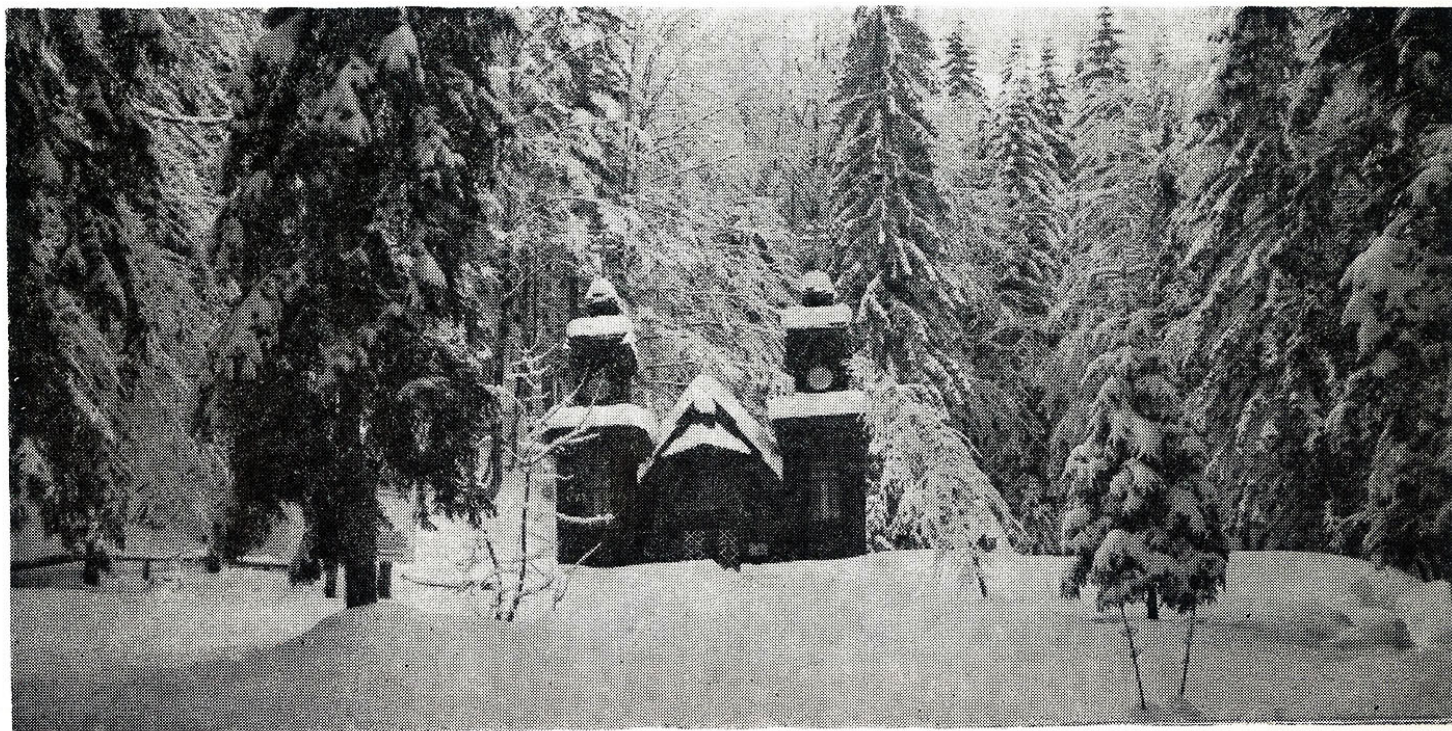

Слика лево: Шумадијски епископ г. др Сава са малим слављеницима на дан Светога Саве, после Свете литургије и сечења славског колача, у Катедралном храму у Крагујевцу. Слика десно: Млади гуслар на Светосавској свечаној приредби у дворани Саборног храма у Крагујевцу.

Слика доле:

70 ГОДИНА ОД ПОГИБИЈЕ РУСКИХ ВОЈНИКА НА ВРШИЧУ

У I светском рату а током зиме 1915/1916. на Вршичу (у Словенији) је изгубило животе свакако више стотина, сматра се чак 2000 руских војника, који су као аустро-угарски заробљеници градили пут Крањска Гора — Вршич — Трента. Страдали су од снежне лавине која их је затрпала код Ерјавчеве коче. После I светског рата на Вршичу је подигнута капелица од дрвета (на висини од 1440 метара) у којој се сваке године — последње недеље у јулу служи Св. литургија и парастос погинулим руским војницима.

Пост — МОЛИТВА — ПОКАЈАЊЕ

**НЕРАЗДВОЈНИ СУ —
ЈЕДНО БЕЗ ДРУГОГА
НЕ ДОВОДИ ДО ЦИЉА**

Идемо у сусрет великом празнику Христове васкрсења, празнику победе над грехом, смрћу и ђаволом. И као што је том догађају космичког значаја претходила дуготрајна припрема у светој историји, тако и наше учешће у њему треба да буде достојно припремљено. Та припрема треба да обухвати све оно што је претходило победи добра над злим, светлости над мраком, истине над лажју, а то је: пост, молитва и покајање — чишћење и ослобађање наше душе од греха и сваке нечистоте, која смета сједињењу са Богом. Пост, молитва и покајање су нераздвојни, једно без другог не доводи до циља, не остварује заједницу са Богом. Пост је услов очишћења, молитва прибавља снагу за борбу против греха, а покајање је завршна фаза која доводи до успеха — ако се правилно схвати и спроведе. Том веома важном доживљавању посветићемо своје мисли и најпре поставити питање: у чему се састоји покајање? Шта је његова сврха? Којим и каквим путевима треба ићи да би се оно остварило?

Колико је покајање важно и потребно видимо из чињенице да је новозаветна проповед почела позивом на покајање. „Покајте се, јер се приближило царство небеско“, говорио је Јован Крститељ (Мт. 3:2). Као Месијин Претеча (претходник) он је позивао народ да не иде више старим путем, зато што је тај пут рђав, не води Богу. Своје мисли и поступке људи треба да скрену на један нови смер и да сав свој живот потчине Божијој вољи. Потребна је потпуна измена концепција, сасвим нова оријентација за примање највећег и најславнијег открићења Божијег. Овај исти захтев поновио је и сам Господ наш, Исус Христос: „Покајте се и верујте у еванђеље“ (Мк. 1:14). Својом проповеђу он је објавио наступање тога царства, до чијих добара човек долази смерним срцем, покајањем и вером у Христа Спаситеља. Говорећи да се испунило време, он даје на знање да је Бог одредио тачно време када ће наступити месијанско царство, да су сва претходна времена послужила припреми за овај тренутак — почетак нове епохе у историји људског рода. Ова пуноћа времена окарактерисана је посебним знацима и Спаситељ укорева своје савременике што те знаке нису разумели (Мт. 16:1—4). Нису хтели да се покају нити вером да усвоје спасење које им је Он донео. Јован их је позивао на покајање и на тај начин припремао за будуће спасење. Требало је да увиде духовни смисао небеског царства и да у лицу Исуса Христа, у његовим речима и делима препознају очекиваног цара Израилевог, Месију, Спаситеља света. И док је Јован са-

мо проповедао о спасењу, Исус га је стварно донео и од свога народа тражио обраћање и веру као услове за његово субјективно усвајање. И када је корео оне градове у којима су се догодила већина његових чуда, што се нису покајали, он је тиме упутио позив на покајање и свим будућим генерацијама, па и нашој, овој са којом живимо, знајући да је ова потреба у старом свету била потпуно занемарена, и да ће и у будућим генерацијама бити запостављана. Јер човеку је од свега најтеже да отворених очију загледа у самога себе, да непристрасно оцени и процени своје поступке, мисли, жеље, осећања. А без таквог проверавања нема чишћења, нема растерећења душе од баласта под којим стење.

Покајање је сваком потребно. Тражи се не само од великих грешника којима је потребно праштање, нити само од оних подвижника који добровољно примају на себе окајавање људских грехова, већ од свих људи који Христове речи озбиљно схватају и примају. Као што су сви верни обавезни да се моле Богу, тако су исто дужни да се кају за своје грехе и враћају на пут праведности, уколико су застарили. И како за молитву тако је и за покајање најважније да се оно од самога почетка правилно схвати, тим пре што има много и различитих начина мољења и обраћања Богу, можда толико колико и људских душа, и исто тако много начина покајања.

Право покајање је у ствари обраћање од нечега ка нечему, од некога ка некоме, од свога ја ка Богу. Самоодрицање је суштина покајања и обраћања. „Ако ко хоће да иде за мном, нека се одрекне самога себе и узме крст свој сваки дан, па нека иде за мном“, учи Син Божији (Лк. 9:23). То значи да се покајање не сме свести само на проверавање својих дела и поступака. Право покајање се врши предавањем целог свог бића Богу. Крајња сврха покајања је у Богу. Ако се покајање сведе само на жаљење због нечега, то још није право обраћање, потпун обрт. Окренути леђа греху, то је добар почетак, али он неће бити ефикасан ако се не обратимо благодати са надом, која припада суштини покајања. Наравно, покајање се не може замислити без вере, основног услова, и љубави која спаја са Богом. Зато на пут покајања треба крочити са љубављу, а не само строгошћу према самом себи. Строга савест је свакако неопходно потребна, али она сама по себи није довољна за инстинско обраћање Богу. За

то је потребна смерност и љубав према Богу, према ближњем и сабрату, састрадалнику. Уместо тежње за потпуном личном независношћу тражи се пуна, без икаквог ограничења преданост божанској благодати. Ту се човек предаје ономе чему припада — Божијој руци. Па и тиме још није све завршено и испуњено, и не треба мислити да нема више шта да се ради. Остаје и даље стална брига да се одстрани све што засењује, сваки спољашњи ефекат. То нека буде далеко од сваког искреног покајника. Јер божанска благодат може да преведе душу преко многих погрешних мотива, али не и преко сујете! Ако човек у свом покајању рачуна на људску пажњу, онда ни поштава благодат и губи њену подршку. Божанска благодат омогућава успешно покајање, а покајање префињује пријемчивост душе за безбројне путеве и дејства благодати.

Битно је потпуно предавање и угађање Богу. Покајање које поставља услове или стална питања, бори се против сопственог циља — заборављања самога себе. Усрдни покајник стално изговара речи Псалма 24:15 — „Очи су ми свагда управљене Господу, јер он ће извући из замке ноге моје”.

Ако се покајање и молитва слажу са основним потребама истинског

верског живота и теже истом циљу, онда лако налазе исти, заједнички пут. Ако молитва не одуховава покајање, и ако покајање није израз молитве, онда и једно и друго остаје нествршено. Као што приликом дисања вршимо двоструку радњу: удисање и издисање ваздуха, тако и свако истинско богопоштовање обухвата два акта: мистичко примање благодати у себе и аскетско давање са своје стране. Као што је за одржање телесног живота потребно стално удисање и издисање ваздуха, тако се и за одржавање духовног живота треба непрекидно молити и кајати. Обраћање треба да почне молитвом, клечећи. А озарење, које доживљавамо у молитви, осветљава пут и показује шта даље треба чинити.

Завршимо ове мисли молитвом Господу да нас својом благодаћу помогне и оснажи, да свако од нас нађе свој пут покајања, одвајања од свакога зла и обраћања извору сваког добра. Завршимо речима Псалма 102:2—4 — „Благосиљај, душо моја, Господа и не заборављај сва уздарја његова; он ублажава сва твоја безакоња и исцељује све твоје болести; испуњује твој живот од пропадљивости, венчава те милошћу и милосрђем”.

Др Емилијан Чарнић

У Старој цркви крагујевачкој на дан Светога Саве, за време Свете литургије и обреда сечења славског колача

ДОПИС ИЗ АМЕРИКЕ

Чисто срце

Псалмопесник Давид у својој молитви обраћа се Богу речима: „Срце чисто саздај у мени, Боже, и дух прав обнови у мени” (Псалам 50: 10).

Христос Спаситељ у својој Беседи на гори каже: „Благо онима који су чистог срца јер ће Бога видети” (Матеј 5: 8).

Зашто је чисто срце у толикој мери важно за човека? Одговор је: чисто срце је главни извор свих хришћанских врлина и свега доброг и племенитог у човеку.

Пре него што је почео своју божанску мисију у овом свету, Христос је изабрао дванаест људи да буду Његови ученици и пратиоци. Ово је Христос обавио на један веома необичан начин. Једнога дана идући покрај Галилејског мора, Он је видео четири човека — Андрију, Петра, Јакова и Јована — који су бацали своје мреже у море и ловили рибу, јер су по занимању били рибари. После краћег разговора с њима Он им је рекао: „Пођите за мном и ја ћу вас учинити ловцима људским” (Матеј 2: 19). Они су одмах оставили своје мреже и пошли за Њим. На сличан начин изабрао је Христос и осталих осам ученика.

Овакав посао ми бисмо сасвим друкчије обавили. Један човек који би данас, попут Христа, ставио себи у задатак да прошири своју науку широм света и освоји људска срца, посветио би нарочиту пажњу избору својих помоћника. Он би покушао да испита и сазна за сваког кандидата какву је школу завршио, каквог је имовног стања, какве је све послове у животу обављао и са каквим успехом. Он би покушао да сазна све што се може сазнати о његовој породици, његовом карактеру, угледу, популарности, снажљивости у друштву као и о његовим способностима. У време Христа међу Јеврејима могао се наћи велики број образованих, угледних, имућних и способних људи, који су били признати као стручњаци у области религије, права, економије и трговине, али Он није изабрао ни једног од њих, већ је изабрао дванаест сиромашних и нешколованих рибара да му буду ученици. Зашто је Христос тако поступио и шта је то што је ових дванаест рибара учинило квалификованим за један тако дели-

катан посао? Одговор је: то су били људи чистог срца.

Ако бисмо ми данас поставили себи за циљ да формирамо једну нову организацију, или корпорацију, или политичку партију, наш први корак био би да на листи чланова те наше организације испишемо прво имена најугледнијих људи из наше средине, који уживају опште поштовање у месту где живе који су високо образовани и материјално добро стојећи. Другим речима ми бисмо отпочели зидати ту своју организацију одозго са врха па наниже. Међутим, Христос је пошао обрнутим путем. Он је своје царство овде на земљи отпочео зидати одоздо. Он је посејао семе своје божанске науке у срца ових дванаест сиромашних и поштених људи и то семе је никло, израсло и развило се у велико и снажно дрво, и наишле су разне буре и олује и покушале да то дрво исцупају из земље, слома и униште, али без успеха. То је дрво кроз векове одолевало свим бурама и олујама и остало исправно до данашњег дана, јер је ухватило чврст корен у чистим срцима људи, које је Христос изабрао да Га следују.

На питање својих ученика ко је највећи у царству небеском Христос је одговорио: „Заиста вам кажем ако се не повратите и не будете као деца нећете ући у царство небеско. Који се год понизи као ово дете онај је највећи у царству небеском”. (Матеј 8: 3—4). Зашто ми треба да будемо као деца да бисмо ушли у небеско царство? Деца су позната као скром-

на људска бића. Она су мала па им је све што виде око себе велико. Да би један човек могао сагледати величину Божју он мора бити скроман, а то значи мора бити свестан своје маленкости и ништавости. Он мора установити колико је безначајан у овоме свету. Мала деца, покрај своје скромности, те највеће хришћанске врлине, поседују такође и чисто срце. Ми одрасли проповедамо да су сви људи једнаки и браћа међу собом али се у свом свакодневном животу слабо трудимо да то међуљудско братство практикујемо и делом потврђујемо. Мала деца то практикују много више него ми одрасли. Она воле сваког, верују сваком, и лако склапају пријатељство са младим и са старим, са сиромашним и са богатим, са школованим и са нешколованим. Мала деца немају предрасуда. У доношењу свих својих одлука њихово чисто срце, а не спекулативни разум, игра главну улогу.

Кад је после II светског рата блаженопочивши владика Николај (Велимировић) обилазио наше српске цркве на територији Америке и Канаде, једном приликом је, у једном свом говору, рекао следеће: „Ми смо Срби сретни што су први српски досељеници на овом континенту били наши прости, сиромашни и нешколовани људи, који су своју веру пренели овомо у срцима својим, и овај континент украсили велелепним српским храмовима са којим се данас сви поносимо. Да су, којим случајем, први српски досељеници били наши српски високошколовани интелектуалци

тешко је веровати да бисмо ми данас имали ово што имамо.” Ове речи владике Николаја садрже у себи једну велику истину. Прве српске цркве на овом континенту зидали су људи од којих три четвртине њих нису знали ни своје име да потпишу. Ти прости и нешколовани људи, попут Христових апостола, ударили су темељ Српској цркви на овом континенту. Ово није случај само са нашим народом овде у Америци. Кроз читаву нашу историју главни носиоци и чувари вере, морала и свега оног чиме се ми Срби дичимо, били су прости људи. Они нису поседовали школске дипломе, али су поседовали чисто срце, надахнуто љубављу према Богу, вери, Цркви и своме роду.

Срце је центар свих добрих и племенитих осећања у човеку, као што су: љубав, мир, слога, пријатељство, милосрђе, трпељивост и разумевање. Оно је такође и центар свих негативних особина у човеку, као што су: мржња, злоба, пакост, завист, освета и томе слично. Све што је и добро и рђаво излази из човековог срца. Према томе, ако је срце човеково чисто, онда су сви његови мотиви и сав његов живот и дела чисти и обрнути. То су углавном разлози ради којих је Христос ценио људе не по оном што они имају у својој глави и свом разуму, већ према оном што имају у своме срцу. Пред Христом чисто срце је много вредније него бриљантна памет и интелигенција.

На питање која је највећа заповест у закону Христос одговара: „Љуби Господа Бога свим срцем својим,

„Благодарна Србија, пуна си љубави према своме Пастиру — Светитељу Сави;” — део учесника у Светосавском програму у Крагујевачкој саборној цркви

свом душом својом и својом мишљу својом" (Матеј 22: 37). У овој заповести срце је стављено на прво место, а разум на треће, јер кад је у питању вера у Бога и љубав према Богу онда је срце важније од разума. Човек који усвоји Христа и принципе Његове божанске науке једино својим разумом, а не и срцем, никад неће постати истински хришћанин. На какав начин може човек да своје срце учини чистим? Он тај циљ може постићи смањивањем својих грехова и повећањем броја својих врлина. Тешко је веровати да иједан грешни човек може своје срце потпуно очистити од сваког греха, али као хришћанин и следбеник Христа дужан је да настоји да се овом циљу што више приближи.

Ми смо данас свакако најшколованија генерација, која је икад живела на земљи. Наше су главе препуне знања и чињеница, али шта све то вреди ако су нам срца празна. Овај свет је препун разних научника, филозофа, књижевника, политичара и економиста; ако би се број ових људи удвостручио, или утростручио, или чак и удесетостручио, тешко је веровати да би овај свет био бољи него што јесте и да би људи у њему били сретнији и задовољнији својим животом, него што су данас. Али ако би се, којим случајем, број људи чистог срца умножио у овом свету, могло би се са сигурношћу очекивати да ће свет имати много боље изгледе.

Прота Радиша Пурић

„Белики си, Господе, и дивна су дела Твоја, и пема правих речи којима би се могла опевати чудеса Твоја!" — За време освећења воде на Богојављење, испред звоника Саборне цркве у Крагујевцу

И шта сад?

СВАКА ГОДИНА ЈЕ ГОДИНА МЛАДИХ

Протекла, 1985. година била је међународна година младих. Нећемо наbraјати све скупове, конгресе и симпозијуме који су одржани тим поводом, као што нећемо спомињати ни све оне младиће и девојке који су током „своје године“ завршили као жртве терора, дроге, сиде, мафије и других видова у савременост упакованог зла. Претужан је биланс године младих. Неко ће можда приметити да су све те жртве само незнатан део светске младости. Да, али оно што забрињава јесте то, да се све већи број младих људи повлачи у неке тихе кутке безизлаза и безнађа. Зар пораст броја разноразних секти не указује на то?

Током међународне године младих никло је 83 нове секте, разних праваца, а врхунац бесмисла представља оснивање **Секте оних који верују да ништа не верују!** И ко коме сада да верује? Наравно и старе и нове секте су се једнодушно придружиле акцијама године младих. Омладину не треба делити, то је истина, али је исто тако истина да омладину треба и чувати. И обично се око тог проблема „чувања“ створи прастари проблем генерација. Ко кога и од чега треба да чува, питају се у хору и стари и млади, а један аргентински свештеник и со-

циолог поручује: Млади, чувајте будуће младе не од лудила младости, већ од зрелости и старости која све зна и све уме, а која вас је довела до врло могуће катаклизме”.

Размишљајући о години младих опомену смо се Ракићевих стихова о распетом Христу, који „чека паству које нема”, јер нам је и поред свега, протекла година младих показала нове изданке једне младости која тражи, али и налази Истину.

Постајемо сведоци да синови и кћери „пастве које нема” израстају у предивне плодове богочежњиве

младости. Не, не нашом заслугом, већ непосредним утицајем Онога који хоће да се **сви спасу и дођу до познања Истине.**

Они који се окрећу ка тихој светлости бесмртног живота проналазе у богочовечанском организму Цркве непрекидну младост, и за њих је тада свака година подједнако и година младих и година старих и болесних и напуштених, али и бескрајна година мира који не зависи од наших свађа и ратова, него од милости Онога који је сам испуњење васионског мира.

Ти нови нараштаји проналазе баш у православљу ону незапазну светлост и вечиту младост Истине, постајући често живи прекор и опомена старијима који се упорно труде да им и Цркву представе у што „озбиљнијем и строжем” светлу. У њима, тим новим гранама и листовима на стаблу Цркве лежи сва наша радост протекле године младих. Они схватају да прво треба променити себе, а не „део свет”!

Нека и венац новог лета буде година младих, јер једино животом ради ЖИВОТА („Ја сам Пут Истина и Живот”, рекао је Христос) свака година ће бити година младих; а и неправедно би било према онима који сада куцају на врата младости рећи: „Извините, али ваша година је прошла”.

М. М. Весин

Светосавска свечана приредба са концертним тачкама и ренијатацијама, у дворани Саборне цркве у Крагујевцу

М. Делбрел (1904—1964)

Литургија одбачених

Повео си нас ове ноћи у кафе „Месечина”.
Желео си да неколико ноћних сати
тамо проведеш у нама.
У нашем јадном изгледу,
нашим кратковидим очима и нашим празним срцима
хтео си да сретнеш све оне који су дошли да убију време.
И Твоје се очи пробудише у нашим,
а наше срце отворило се у Твоме и осетисмо
како се лелујава љубав у нама развија као ружа,
и шири се, шири све даље налик бескрајном уточишту,
драгом свима који око нас живе.

И гле, тај кафе више није профано место,
само обичан делић планете, који Ти наизглед окреће леђа.
Јер, не заборави да, ипак знамо како Тобом постасмо
шарка од меса пред вратима неба,
и веза милости као позив усред ноћи
да се обратимо Оцу свега што дише,
хтели то ми или не.

У нама се врши тајна Твоје љубави.
Чврсто се везујемо уз Тебе
свом снагом наше мрачне вере.
Узми нас и све их, све их кроз нас, приведи себи...
И старог пијанисту,
који заборавља где је и само свира од радости
што музика испод прстију тече.
И даму с виолином,
што нас потцењује мењајући
потезе гудала за паре.
И гитаристу и хармоникаша,
који свирају онима до којих им није стало.
И њега приведи себи,
оног жалосног човека, који нам своје,
такозване, неслане шале прича.

Исто тако и оног пијаницу који се баш сада,
као празна конзерва низ степенице спушта.
А и њих — оне уморне, уморне од седења људе,
приведи себи јер,
они седе остављени и жваћу у празно,
а само су зато овде,
да не би на другом месту били.
Све их, кроз нас, себи приведи
да би Те у нама срели,
јер само Ти имаш право да им се смилујеш.
Прошири наше срце како би могло све да прими,
урежи их у нас,
да би им отисак у нашим срцима остао.

А онда нас на трг поведи,
на оно место препуно барака.
Биће већ поноћ, а можда и после ње,
када ће сви они остати на плочнику,
јер им је улица и дом и радионица.
Нека се откуцај Твога срца укопа у нашим,
да бисмо њиховим тужним корацима пружили своју љубав,
која ће их можда спречити
да још дубље не потону у зло.

Срешћемо на томе тргу продавце разних илузија,
руком створени страх,
лажне комадиће уметности
и преправљено страшило.
Они деле све саткано од лажи,
да би се тиме права досада намртво убила, досада,
која сва јадна лица тако сличним чини.
Дај нам да у Истини пронађемо радост
и да им се обратимо искреним осмехом љубави.

„АНБЕО ЧУВАР” У ТАГАНКИ

Први епископ Цркве у катакомбама 20. века

100 ГОДИНА ОД РОБЕЊА
И 50 ГОДИНА
ОД МУЧЕНИЧКЕ СМРТИ

Данас знамо за многе симболе рано-хришћанског времена, када су први следбеници хришћанства своја бого-служења вршили на скровитим местима, да не би били примећени од римске власти. Доказ да је то било из предострожности а не само из страха, јесте и чињеница да су најомиљенија састајалишта били гробови првих хришћанских мученика и исповедника за веру. Као што су, дакле, први хришћани имали своје симболе, можемо рећи да их има и сва досадашња историја хришћанства. И управо је реч — катакомба,* један од најсликовитијих симбола раног хришћанства. Али, симболи не застајевају! Зар није, на пример, историја наше — Српске цркве, почев од позног средњег века па све до почетка 19. века, један од сведока за поновну актуелност катакомбне Цркве. Период робовања под Турцима нам пружа обиље доказа за то. Нажалост, или можда срећом, и наш 20. век има свој период, периоде чак, „када су живи завидели мртвима”.

Децембра 1985. године навршило се пуних сто година од рођења и педесет година од мученичке смрти епископа серпуховског **Максима**, првог катакомбног јерарха Руске православне цркве.

* Катакомбе — подземни ходници и пећине у којима су први хришћани, у време прогона Цркве, сахрањивали своје покојнике и тајно одржавали молитвене скупове.

После свега,
сешћемо у последњи метро
и пронаћи оне који тамо спавају,
а на чијим се лицима беда и грех,
али и одсјај Твоје Речи,
неизбрисиво упртани.
На скоро празним клупама успутних станица,
седе остарели радници, слаби и измучени,
чекајући да и последњи возови прођу,
да би почели ко зна коју поправку подземља.

И наше срце постаје све шире и све теже
под теретом сусретања,
све теже под теретом Твоје љубави,
наше срце, које си створио
и настанио нашом браћом, људима.

Свет ипак није препрека да се неко и за њих моли.
Ако се неки и повлаче од њих,
да би их на други начин срели и тако до неба уздигли,
други морају у њих заронити,
да би се онда, заједно са њима, истоме небу упутили.

И док Ти и даље
у њима земљу походиш,
они се с Тобом успињу ка небу.
И тешко је то вазнесење,
које се држи блата, а украшено је Твојим Духом,
сједињено са свима, везано с Тобом,
пслато да у Вечноме дише
и у Њему, као дрво, свој корен нађе.

препевао с француског М. М. В.

Михаил Александрович Жижиљенко је рођен у породици чувеног руског правника Александра Жижиљенка. По смрти својих родитеља (1905) млади Михаил напушта родни град Калиш и прелази у Петроград. Његов старији брат Александар, професор права на Петроградском универзитету се, иако атеиста, истакао као бранилац митрополита Венијамина, на процесу 1922. године.

По завршеној гимназији Михаил прелази у Москву где се уписује на медицински факултет. Још као студент, он 1911. ступа у брак, али већ после шест месеци остаје удовац. По завршетку студија млади доктор Жижиљенко је постављен за лекара психијатра. Господ га је обдарио и изузетним музичким даром, па је већ у раној младости свирао неколико инструмената, а доцније се бавио и компоновањем.

Први светски рат је провео као војни лекар на фронту, одакле се вратио заражен тешким обликом тифуса, чије ће последице дуго носити. Кратко време по завршетку рата био је професор психијатрије на једном од провинцијских универзитета, да би убрзо затим био постављен за главног лекара московског затвора „Таганка“.

Његова млађа сестра, која је у то време живела у Београду, примила је последње Михаилово писмо 1921. године, у коме он пише да су „невоље које нас сналазе последица греха.

Треба се молити Господу и једино се Њему обраћати за помоћ“. Годину дана после тога писма, сестра сазнаје да јој је брат тајно примио свештенички чин, али да је и даље главни лекар „Таганке“.

Као затворски лекар о. Михаил је био добро познат свим болесним затвореницима (а зар их је мало било?), па су га врло брзо прозвали „анђео чувар“. Својим двоструким призивом он се показао и као изузетно пожртвован лекар, а још више као поуздани исповедник и духовни отац. Многи су знали да се и сâм хранио оскудним затворском храном, да је спавао на голим даскама и да је своју плату делио затвореницима.

Доктор Жижиљенко је, као дубоко верујући човек, необично поштовао свјатјејшег патријарха, потоњег мученика — Тихона. Њихов однос је временом прерастао у обострано исповедништво. Патријарх је имао неограничено поверење у о. Михаила, коме је поверавао све своје слутње и предвиђања око даље судбине Руске цркве. Једна од идеја патријарха Тихона била је и та да Црква може сачувати своју верност Христу једино ако, **по угледу на рано хришћанство**, поново пређе у катакомбе.

Као духовни отац доктора Жижиљенка Патријарх му даје благослов за тајно примање монашког пострига, саветујући га истовремено да се прими и епископског чина, уколико ус-

Три скупочена путира — чаше за причешће — од злата и сребра украшени емајлом, који потичу из Русије позног 18. и раног 19. века, а сада се чувају у Музеју Хилвуд у Вашингтону. Учешће Русије у I светском рату, а у продужетку овога још и грађански рат у земљи, у току 1918—1921. године, страховито су исцрпили ту земљу; Русијом је завладала глад дотад невиђених размера, која је озбиљно запретила опстанку нове власти. Једна од мера које су тада предузимане — да би држава дошла до неопходних средстава за куповину хране у иностранству, чиме би се ублажила а потом и отклонила претећа опасност — била је и продаја иностранству огромног броја црквених драгоцености, насилно покупљених из опустошених на порушених или затворених храмова, за време револуције. Тако се мноштво скупочених икона и разних богослужбених предмета из руских цркава нашло на Западу, поставши својина многих тамошњих музеја, уметничких збирки и приватних колекција.

тупци више јерархије буду ишли изван оквира верности Христу и Цркви. И 1927. године, када је митрополит Сергије издао чувену „декларацију“, доктор Жижиљенко прима монашки постриг, поставши јеромонах **Максим**. Поједини извори спомињу да је патријарх Тихон, непосредно пред своју смрт указао на доктора Жижиљенка као на будућег патријарха. Потврду томе видимо и у необичном поштовању које је чувар (мјестољубуститељ) упражњеног патријарашког престола, митрополит Петар Пољански, указивао доктору Жижиљенку.

У ондашњем смутном времену — „тагански старац“, како га је с љубављу звала паства, владика Максим постаје један од лучоноша непоколебивог и бескомпромисног исповеда-

ња вере. У своме писму митрополиту Сергију он пише: „Ваша декларација представља продужетак „обновљенческог“ покрета, али у много финијој, самим тим и опаснијој форми, јер се крије под видом заштите каноничности. Ми остајемо у јединству са митрополитом Петром, као законитим „мјестобљуститељем“ упражњеног патријарашког престола и ако неком треба да одговарамо, онда ћемо то учинити пред Сабором. Пустимо зато нека Сабор о нама суди, али не као о прекршиоцима свештених светоотачких канона, већ само као богобојажљивим чуварима њихове неизменљивости“.

Као тајни, катакомбни, епископ, владика Максим је провео свега две године, јер је већ 1929. ухапшен и у затвору ће остати све до своје смрти. Приликом саслушања владика Максим је изјавио да није имао никаквих административних обавеза, већ да је живео као „пензионисани епископ“ бавећи се искључиво душебрижништвом. На питање шта га је зближавало са патријархом Тихоном, владика Максим је одговорио: „Потпуна аполитичност, лојалност грађанској власти, као и духовно сродство молитвених стремљења и подвижничког искуства“.

Крајем октобра 1929. у 4. одељењу соловецког логора (Соловецко острво у Белом мору) доведен је и тагански старац. Одмах је привукао пажњу осталих затвореника — лекара, јер му је, насупрот њима, строго било забрањено бављење лекарском праксом. Одређен је да ради најтеже физичке послове. И поред тога, њему су се тајно обраћали скоро сви лекари соловецког логора, тражећи од њега савете и упутства. Крајем 1929. год. острво захвата епидемија тифуса и убрзо је од 18.000 затвореника, њих 5.000 тешко оболело. Управа, силом прилика, дозвољава сада и владици Максиму лекарску делатност, и једино у његовом одељењу смртност није прелазила 8—10%, док је у осталим одељењима постотак смртности био и преко 30%.

Владика је непрестано бдео над својим пацијентима, и свима који су подлегли болести, сам је заклопио очи и прекрстио руке, а затим се, ћутећи, молио за њихове душе.

Тада се на Соловецком острву налазио велики број интернираних епископа, свештеника и монаха. И поред строгог режима у логору, епископи: Виктор, Иларион, Нектарије и Максим

повремено су вршили тајна богослужења у шуми, а има помена и о соловецким хиротонијама нових тајних епископа. Свештена лица су имала тајна и скривена места својих молитвених скупова, па су тако једну шуму, где су се обично сакупљали, назвали — Катедрални сабор Свете Тројице, а другу — храм Св. Николаја. Један од очевидаца тих богослужења пише: „Купола храма је било небо над нама, а зидови храма брезова шума око нас“. Лекари су имали посебне пропуснице за кретање по острву, тако да су могли гарантовати за чланове „радне групе“, уколико би их у шуми пресрела патрола.

Један од затворених соловецких лекара пише у својим записима: „5/18. јула 1930. на дан Св. Сергија Радонешког, наши другови из канцеларије санитарног одељења су ме известили да ћу следеће ноћи у „специјалном конвоју“ бити транспортован за Ленинград. Почео сам да се опраштам са друговима и, у очекивању када ће ме одвести, нисам ни легао. Око два сата ноћу дошао сам кришом до владике Максима, који је ноћи обично проводио у молитви, поклонιο му се и тражио благослов да бих издржао све оно што ми предстоји, па и саму смрт на коју сам био спреман. Дајући ми благослов, Владика ме је три пута пољубио, рекавши: „Много ћете имати мука и тешких искушења, али живот ћете сачувати и после свега угледаћете слободу. А и мене ће за неколико месеци спремити за „специјални конвој“, али ће ме и стрељати. Молите се и Ви за мене, како сада док сам још жив, тако и после моје смрти“. И заиста, ово предсказање владике Максима се и обистинило децембра месеца 1930. год. када је одведен у Москву и стрељан.

Тако је свој овоземаљски живот завршио први катакомбни епископ нашега века, преосвећени **Максим (Жижиленко) епископ серпуховски**. Није наше да судимо и процењујемо, јер пребрзо суђење указује само на недостатак размишљања. Почетак овога века је донео велика искушења Руској Цркви тако да свим хроничарима тога доба, као и онима које тај период посебно занима, није нимало лако да распознају знаке ондашњег времена. „По плодовима њиховим познаћемо их“, рекао је Спаситељ. Владика Максим је мало и говорио, а још мање писао. Време у коме је он био призван тражило је сведочење животом, а он је тај захтев и испунио.

М. М. Весин

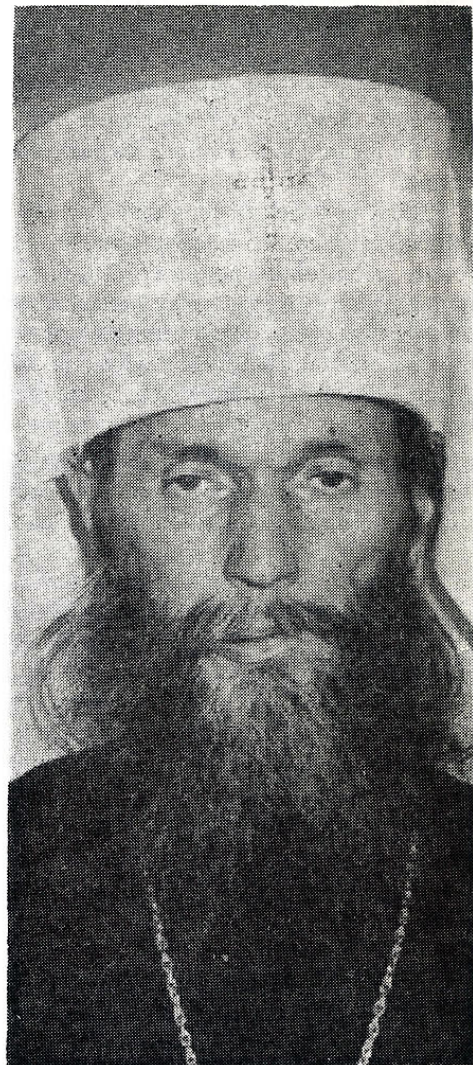
ПРАВОСЛАВЉЕ У СВЕТУ

Упокојио се митрополит Филарет

На појутарје Светог арханђела Михаила 1985. године упокојио се у Господу Филарет, митрополит Руске православне заграницне цркве, у 82-ој години живота.

Митрополит Филарет (у свету Георгиј Николајевич Вознесенски) рођен је у свештеничкој породици у Курску, 22. марта 1903. године. Његов отац, пошто је остао удовац, замонашио се и потом постао епископ хајларски Димитрије, са седиштем у Харбину, у Кини. Митрополит Фила-

Високопреосвећени ФИЛАРЕТ (Вознесенски, 1903—1985), митрополит источноамерички и њујоршки, првојерарх Руске заграницне цркве.

пет је завршио гимназију у Благовештенску (Русија), а 1920. године прешао је код оца у Харбин, где је завршио Китајски (кинески) политехнички институт са звањем инжењера електромеханике. Године 1931. завршио је у Харбину пастирско-богословске курсеве, а годину дана раније био је рукоположен у ђаконски и свештенички чин, с тим што је убрзо примио и монашки постриг. За архимандрита је произведен 1937. године и као такав заузимао је разне положаје у Харбинској епархији.

1953. године, архимандрит Филарет је напустио Манџурију (на крајњем североистоку Кине) и десет година доцније посвећен је за викарног епископа брисбенског (Аустралија) и додељен на рад архиепископу аустралијском Сави (Рајевском), који је завршио наш Богословски факултет у Београду.

Већ идуће, 1964. године, састао се у Њујорку изборни сабор, по жељи митрополита Анастасија (Грибановског), који је наследио чувеног митрополита Антонија (Храповицког) да му изабере наследника. Приликом избора митрополита, у сабору су била два различита мишљења, појавила су се два кандидата са истим бројем гласова. Путем усрдне молитве и посвештеним служењем заједничких литургија, сабор се сложио и једногласно изабрао за митрополита викарног епископа брисбенског Филарета, најмлађег епископа Руске заграничне цркве.

„Када је човек осуђен на смрт, или умире, тада се безусловно верује његовим последњим речима. Мој положај у садашњем тренутку подсећа ме на човека, кога воде на извршење смртне казне. И ја се надам, да ће Сабор епископа поверовати у искреност овога о чему ја сада говорим.

Казаћу још нешто више: да сам ја овако нешто претпостављао, ни мој киријарх владика архиепископ Сава, ни добри владика Антоније не би мене наговорили да дођем на Сабор... Ни у каквим другим условима ја се не бих примио таквог избора. Но, у датом тренутку ја сам постављен у такав положај, да не могу да се одрекнем, и принуђен сам да кажем, што је уобичајено рећи у оваквим случајевима — „благодарим, примам и нимало не противуречим“.

Предајући му жезал, 27. маја 1964. године, свети Јован Шангајски (бивши професор Богословије у Битољу) најстарији архијереј по посвећењу, рекао му је: „Свемогућа и Животворна Света Тројица... дарује теби овај велики престо архијерејства, митропо-

лију и првосветитељство Руске заграничне цркве, избором твоје браће, руских заграничних архијереја. И сада господине и брате, прими жезал пастирства, и узиђи на престо светитељског старешинства у име Господа нашега Исуса Христа, и моли Његову пречисту Мјаку за цело православно хришћанство и за теби поверене руске људе који се налазе у расејању, и сачувај их, као добар пастир, и да ти Господ Бог да здравље и дуг живот и многе године“.

Бог је заиста дао дуг живот митрополиту Филарету, који је двадесет једну годину седео на престолу митрополита Антонија, једног од највећих богослова нашег времена, и митрополита Анастасија, кога је у подвижништву, посту и молитви подржавао.

Руска загранична црква у свету има 14 епархија и око 500.000 верника. Избор новог првојерарха треба да се обави почетком ове године.

Бог да прости душу митрополита Филарета!

Срушена црква у Цариграду

ИСТАМБУЛ: СРУШЕНА ЈЕ ЦРКВА СВЕТОГ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ГЕОРГИЈА

Новинска агенција Ки па јавља да је у Истанбулу, и поред протеста васељенског патријарха, срушен храм Св. великомученика Георгија, који се налазио у градској четврти „Бакиркој“. Рушење храма је образложено проширењем улице, која је, по пројекту, баш на том месту предвиђена.

Храм је саграђен 1830. године и све до рушења био је под заштитом Комитета за заштиту споменика културе и уметности. Било је то омиљено богослужбено место једне од последњих, још преосталих, православних парохија у Истанбулу. Огорчење верника је утолико веће што је, пре неколико година, срушен и Катедрални храм епархије којој је припадала и црква Св. Георгија, а на месту Катедралног храма саграђен је нови хотел.

Манастир Драча

ДВЕСТА ПЕДЕСЕТ ГОДИНА ОД ОБНАВЉАЊА МАНАСТИРА

Свети Никола, епископ Мира у Ликији је заштитник манастира Драче. Тешко је утврдити колико векова Спасавац давленика бди између ових побрва. Постоје предања о манастиру Драчи али и подаци.

Предања живе у народу. Једно од њих је оно о светогорском испоснику Јову. Подвижник Јов живео је пред крај живота у Прекопреди. Оставио је поруку-завет да га сахране у Светој Гори. Мештани су га послушали. Кренули су колима. Кола су се зауставила на месту где је данас манастир. Захвални народ сахранио је на овом месту Јова и подигао цркву и манастир. Било је то крајем четрнаестог века. Основно у овом предању је сведочење да манастир Драча постоји вековима пре његовог обнављања.

Података о постојању манастира пре обнављања нема много, али су довољни као докази. Тако, на пример, Врднички поменик, спомиње манастир Драчу. Запис у Врдничком поменику је са краја шеснаестог века. Архив Митрополије у Београду располаже податком о томе како се свештеник Јосиф из Раковице, закалужерио у манастиру Драчи 1726. године, значи неколико година пре обнављања. Делегат свештенства Крагујевца на Сабору у Сремским Карловцима био је игуман манастира Драче Леонтије (1731), значи, четири године пре обнове. Најважнији, и данас свакоме доступни подаци су на зидовима манастира у Драчи. То су старе фреске преко којих су живописане друге новије, у времену од 1734. до 1736. године. Трагови старих фресака су уочљиви и представљају вредност која се мора брижљиво откривати и чувати.

„Нико не пришива закрпу од новог сукна на стару хаљину“ (Мк. 2:21). Тако је и са манастиром Драчом. Обновио га је Станиша Марковић — Млатишума. Обнова је била свестрана — обнављањем је рушено старо и прављено ново. Тако је било и са фрескама. Живопис из 1736. године готово да је потпуно прекрио онај стари.

Манастир је, као обновљен, развијан до Кочине буне (1788—1790). Братство манастира пружило је велику

помоћ Кочи Анђелковићу. Угушена буна приморала је монахе да пребегну заједно са игуманом Исајом Јовановићем у манастир Хопово. Турци су поново показали своје лице. Манастир Драча је разрушен. Откривен. Пуст. Празан.

Устанички дани повратили су братство у манастир. Тома Вучић Перишић учинио је велики напор и поново га обновио. Манастир Драча постао је поново духовни центар овога краја. Једна од првих народних школа прорадила је унутар зидова манастира Драче (1830)...

Данас је тешко оку и срцу да процени шта је посебно лепо на зидовима древне грађевине. Поглед се задржава на фрески Свете Петке — доброты која избија из сваке поре фреске. Поглед остаје на лику Богородице — благост која милује и не дозвољава телу да се покрене. Поглед освајају очи апостола и прате човека без обзира из којег их угла посматра. Поглед везују низови медаљона и у њима посебно ликови Светог Теодора, Светог Нестора, Убогог Лазара... И, тако редом. Фреска Распећа какво се ретко где може наћи. Фреска Цара Константина, Јована Крститеља. Игра боја, садржаја и облика. Остаје у човеку туга када мора да их напусти као и жалост што овакве творевине нису више познате...

Постоји нешто што се не види на зидовима у овом миру. То је вечити ход Гужана између ових брда, који долазе овде на поклоњење, да крсте наследнике, да пресеку славски колач или да из овога манастира испрате свога сродника на вечити починак. Да, то је вечити ход Манастира пред невољу и пред радост, пред одлазак у одбрану слободе и повратак победника. То је спокој у чистоти овог простора, који, хтео то човек или не, осваја својом уредношћу, лепотом цвећа, живе оградe, чувањем сваког угла. Доказ за све то су и плоче поред манастира из давне 1824, 1828. или 1831. године. А добро се зна, да се „са грња не беру смокве, нити се грожђе бере са купине“ (Лука: 6:44). Мир се не ствара у немиру, спокој у неспокоју, ред у неред. То се добро зна и у манастиру Драчи. И отуда у сваком његовом кутку настојање за мир, спокој и ред. Тако је у капели Манастира. Тако у ходницима. Тако међу пчелама, цвећем, у врту, свуда. Два и по века од обнављања манастира на такав однос и обавезују. И више од тога. Време је за откривања нових сазнања о дугом путу овога манастира. Векови постојања обавезују!

Др Ж. М.

НАШИ ХРАМОВИ

Црква

СВЕТИХ АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА

у Чумићу

Године 1844. село Чумић и Светлић, у међусобној слози и хришћанској љубави, поставише темеље своје будуће цркве, која би посвећена светим апостолима Петру и Павлу. Црква је довршена и пропевала 1874. и за свога пароха добила је свештеника Милоша Поповића.

Црква није могла одмах бити снабдевена свим потребама и, заузимањем свога свештеника, поједини предмети (књиге и утвари) позајмљивани су од суседних цркава, а који су овима доцније уредно враћени.

Свештеник Милош Поповић је за све време свога службовања на чумићкој парохији „своју дужност вршио предано и марљиво“. Трудио се да цркву снабде најпотребнијим стварима, а у томе су га помагали тадањи председник црквене општине и црквени одбор; „парохијани села Чумића и Светлића, запојени хришћанском љубављу и оданошћу својој цркви, давали су богате прилоге“. Црквена управа је све ово користила у добротворне сврхе, за снабдевање своје цркве намештајем и осталим потребама.

Неколико година доцније на чумићку парохију дошао је за свештеника Милан Поповић из Жабара — срез опленачки.

Пун воље за рад на даљем улепшавању храма, свештеник Милан, уз сарадњу црквеног одбора и помоћ народа, приступа погађању новог иконостаса, који је погођен доле на југу, а по узору на иконостас цркве у Рачи Крагујевачкој.

Убрзо црквена управа са својим свештеником преузима мере на проширењу црквене порте у чему се и успело, а купљено је нешто и обрадивог земљишта.

У проширеној порти житељи села Чумића и Светлића почели су, из својих средстава, да подижу око цркве

народне трпезаре, ради заклона услед временских непогода. Трпезари су рађени по фамилијама и за неколико година подигнуто је око десетак трпезара.

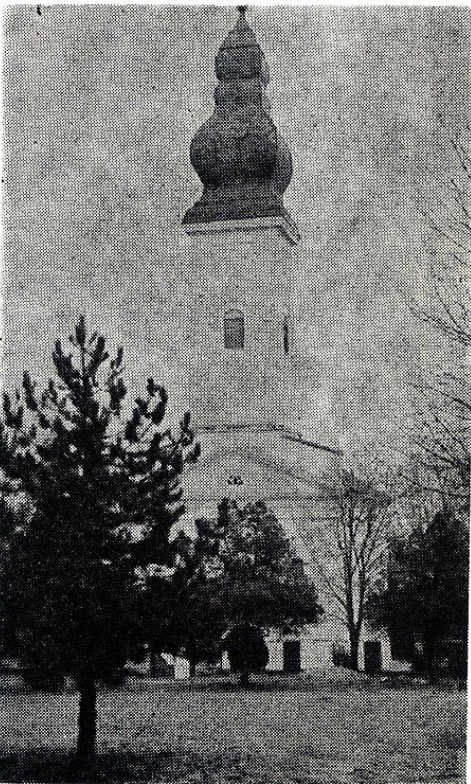
Доцније, када се свештеник Милан Поповић осетио старим, довео је себи за капелана зета Гаврила Поповића, који му је помагао у вршењу дужности све до Миланове смрти, када је постављен за пароха чумићког.

Свештеник Гаврило продужава даље рад на улепшавању храма. Створена је могућност да се купе потребне књиге, барјаци, чираци и остале утвари (богослужбени предмети) као и богослужбене књиге. Народ се радо одазивао добровољним прилозима када је била у питању црква. О Петровдану, када црква слави, верни су радо посећивали храм и давали богате прилоге у стоци и новцу.

За време свога службовања на парохији чумићкој о. Гаврило је највише обраћао пажњу и поклањао труда на сређивању — декорисању унутрашњости храма. Но, савладан болешћу свештеник Поповић се повлачи са парохије и одлази на лечење у болницу где га затиче и смрт.

Године 1919. на парохију чумићку долази за свештеника Драгослав Вељковић из Лужница. Свештеник Вељковић као почетник и млад свештеник ради даље на улепшавању и снабдевању цркве. Купљена су два нова звона и обновљена спољашњост цркве.

Сто четрдесет година постоји чумићка црква Светитеља Петра и Павла (подигнута 1844. а довршена и „пропојала“ 1847. године).

Над улазом у Чумићку цркву укле-сан је овај натпис:

„У славу Пресвете Тројице — Оца, Сина и Светога Духа — сазидан је овај свети храм у част и спомен све-тих првоврховних апостола Петра и Павла, старањем и прилозима чумић-ке и светлићке општине, у време мир-не владе нашег српског кнеза Алек-сандра Карађорђевића, при архиепи-скопу београдском и све Србије ми-трополиту господину Петру, године 1844.“

Године 1927. постављен је за стал-ног пароха чумићког свештеник Бо-шко Карић, парох трнавски, родом из Лужница. Свештеник Бошко је насто-јао да и даље Чумићка црква буде снабдевана благољепијем а порта у-крашена и уредно одржавана.

Уз сагласност црквене управе и воље народа свештеник Бошко пре-дузима мере да се стари трпезар по-руши и подигне нови од тврдог мате-ријала, у чему се и успело.

Следећи подухват младог свеште-ника Бошка био је подизање парохиј-ског дома за свештеника. Народ је својим великим учешћем, и за трпе-зар и за парохијски дом, дао свој ве-лики допринос како прилозима тако и добровољним радом, а на опште за-довољство свих. Године 1935. извршено је свечано освећење парохијског до-ма на Петровдан, уз учешће великог броја житеља села Чумића и око-лине.

Године 1955. извршена је генерал-на обнова унутрашњости храма.

На парохији чумићкој свештеник Бошко Карић остаје све до 4. септем-бра 1962. године, када одлази у миро-вину, а за пароха чумићког буде по-

стављен свештеник Предраг Тимко, парох сарановачки.

Одмах наредне 1963. нови парох, уз споразум са црквеним одбором, приступа обнови парохијског дома. Затим ради на сакупљању добровољ-ног прилога за оградивање црквене порте у чему се, такође, успело. Исте године у јесен препокривена је црква која је дотле прокишњавала.

Године 1982. извршена је генерал-на обнова Чумићке цркве, како спо-ља тако и изнутра. Тим поводом, а на дан храмовне славе — Петровдан, учинио је канонску посету Чумићу Његово Преосвештенство господин епископ Сава и служио Свету литур-гију, на којој је произвео о. Предрага у чин протојереја, одавши му призна-ње за његов труд и рад, као и цркве-ној управи и парохијанима парохије чумићке.

Првог октобра 1983. године прота Предраг Тимко одлази у мировину, а за пароха чумићког буде постављен новоручкоположени свештеник Зоран Павловић.

Одмах по доласку на парохију мла-ди свештеник покреће акцију, у спо-разуму са црквеном управом и наро-дом, за подизање новог црквенопаро-хијског дома. Пројекат је израдио арх. Раде Прокић из Крагујевца, и већ у пролеће 1984. године били су из-ливени темељи, чије је освећење из-вршио Његово Преосвештенство епи-скоп Сава. Овом чину присуствовао је и новохиротонисани викарни епи-скоп Лукијан и мноштво народа, ко-ји се окупља у великом броју сваке године на дан храмовне славе — Пе-тровдан.

Наредна 1985. била је као и прет-ходна у знаку изградње, а црквена порта је била право градилиште. Исте године завршен је парохијски део ку-ће, и у јесен млади и вредни свеште-ник Зоран Павловић, на радост своју и својих оданих парохијана, уселио се у парохијски дом који је завршен у кратком року.

Младом и вредном свештенику Зо-рану и његовим парохијанима пред-стоји даља изградња црквеног дома!

(Из Летописа Чумићке цркве)

За Рудовачку цркву још нема дозволе

У току последњих неколико годи-на, наша дневна штампа је често пи-сала о новоизграђеним храмовима, православним и римокатоличким, и цамијама. Наводио се чак и број. Најмањи број се односио на нашу Цркву, а и тај није био тачан, јер се у пет епархија Српске православ не цркве — Архиепископији београд-ско-карловачкој, Банатској, Бачкој, Нишкој и Шумадијској — за по-следњих четрдесет година не поди-же баш ни једна нова парохијска црква. Зато бисмо волели, када но-винари буду други пут писали о но-воподигнутим црквама на територи-ји Српске патријаршије, да их наве-ду макар по епархијама.

Елем, у Шумадији се не подиже у овом послератном периоду ни једна нова парохијска црква. Президане су неке парохијске цркве: Парцани и Велика Иванча, али потпуно но-вих нема и нема.

Пре неколико година писмено смо затражили дозволу за наставак радова на цркви у Рудовцима, код Лазареваца, чији темељи су освећени 1939. године. Одговора није било. Два-десет другог фебруара 1983. године дошло је до састанка у Лазаревцу, на коме су, поред Епископа шума-дијског Саве, присуствовали пред-седник Комисије за односе са вер-ским заједницама СР Србије и град-ски оци из Лазареваца. Више од пет часова се говорило о овом пробле-му. Одговора нема до данас, иако је председник Комисије за односе са верским заједницама СР Србије са-општио Епископу шумадијском, на пријему у Надбискупији београдској 24. новембра 1984. године, да је дата сагласност за наставак радова на цркви у Рудовцима. Одговора и да-ље нема. Потпуно је исти случај и са новом парохијском црквом у Кра-гујевцу. Наиме, последња црква у Крагујевцу грађена је 1880. годпне. Тако је Крагујевац, са 8000 станов-ника, имао две цркве: Стару и Но-ву. Данас, са 160.000 становника, још увек има две цркве. Затражили смо дозволу за подизање гробљанске црк-ве на Новом гробљу, коју смо доби-ли и црква се подиже, али за нову парохијску цркву — за коју смо у Београду добили сагласност — још нема места под сунцем.

(Слика десно: Освећење темеља црк-ве у Рудовцима 1939. године

СТРАНИЦА ВЕРОНАУКЕ

ИЗЛАГАЊЕ 26.

ВЕЛИКИ ЧЕТВРТАК

Током Литургије на Велики четвртак, сећамо се Господа Исуса Христа који је на тајној вечери дао Свето причешће својим ученицима. Имајући то у виду, тога дана слаavimo рођендан Божанствене литургије. Врло дуго и свечано богослужење наставља се Божанственом литургијом светога Василија Великог.

Три старозаветне паримије (одељка) читају се у току вечерња (Види у десетој лекцији тумачења паримија). У првој слушамо опис како су Јевреји, вођени Мојсијем, срели Бога на Синајској гори — Књига изласка 19 : 1—19. У другој паримији слушамо речи Божије упућене Јову — човеку који је врло много и стрпљиво страдао — Књига о Јову 38 : 23; 42 : 1—5. Трећа паримија је пророштво Исаијино које описује страдање Господа Исуса Христа — Исаија 50 : 4—11.

Уместо Херувимске песме, у току Божанствене литургије певамо следећу песму:

Прими ме данас, Сине Божји, за причесника твоје Тајне вечере, јер ја Тајну нећу одати твојим непријатељима, нећу те пољубити као Јуда, него те исповедам као онај разбојник: сети се, Господе, у царству свом.

У појединим православним црквама, после Божанствене литургије на Велики четвртак служи се једно посебно богослужење када епископ, или најстарије присутно лице, пере ноге дванаесторици свештеника или световњака, подсећајући нас на Господа Исуса Христа који је опрао ноге својим ученицима — Јован 13 : 2—11.

На Велики четвртак увече служи се дирљиво богослужење — јутрење Великог петка (Велико

бденије). Током овог бденија читају се дванаест еванђеља. Ова читања нам дају пуну историју оне страшне ноћи када је Господ Исус Христос био ухваћен, суђен, осуђен и распет.

Сада ћемо прочитати одељке из ових дванаест еванђеља. Запамтимо да ово није пуни текст који се чита у цркви, већ је сваки одломак узет из одређеног еванђелског одељка, и то оним редом како се они читају у цркви.

1-во еванђелско читање
Јован 13 : 31—36

(Почиње Спаситељевим речима: „Рече Исус...”)

Пуни одељак садржи главе 13, 14 и 15, у којима нам се даје запис дугог разговора који је Господ Исус Христос имао са својим ученицима током Тајне вечере, када им је протумачио највеће тајне хришћанске вере.

2-го еванђелско читање	Јован 18 : 1—13
3-ће еванђелско читање	Матеј 26 : 57—69
4-то еванђелско читање	Јован 18 : 28—40; 19 : 1—16

(Преторијум који се помиње у овом одељку био је назив за главни стан Римске војске. Понтије Пилат је био римски гувернер Јудеје).

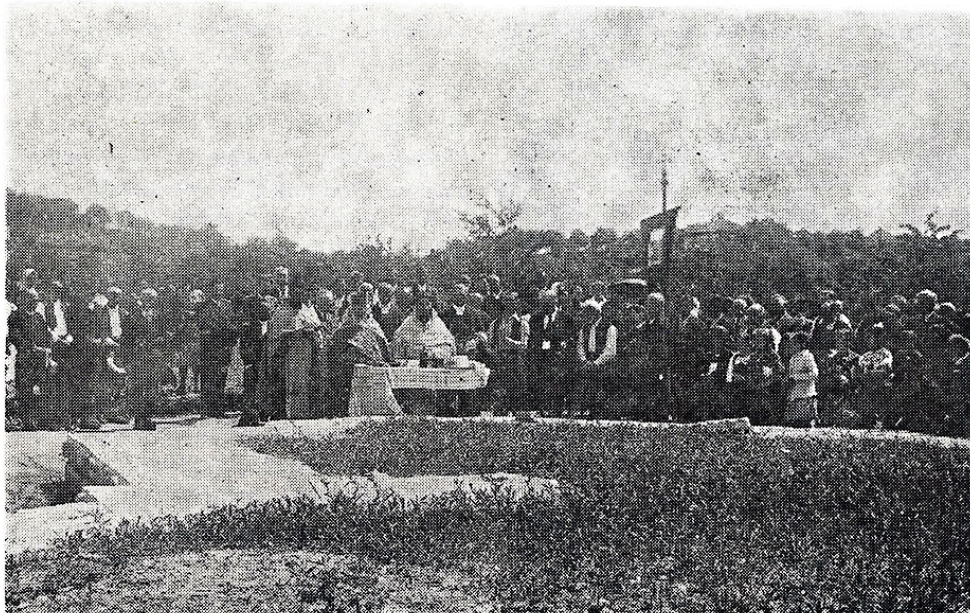
5-то еванђелско читање	Матеј 27 : 3—32
6-то еванђелско читање	Марко 15 : 22—33
7-мо еванђелско читање	Матеј 27 : 45—55
8-мо еванђелско читање	Лука 23 : 33—35,
9-то еванђелско читање	39—44 Јован 19 : 25—31

(почиње речима: „А код Исусова крста стајаху....”)

10-то еванђелско читање	Марко 15 : 43—47
11-то еванђелско читање	Јован 19 : 39—42
12-то еванђелско читање	Матеј 27 : 62—66

ПРОЧИТАЈ И РАЗМИСЛИ

- Ако волиш пустињу и тишину, не заборави да су Богу ипак дражи људи.
- За онога ко тражи Бога као Мојсије и једна степеница је Синај.
- О Боже, и ако си заиста свуда, како то да сам ја често на неком другом месту?
- Не заборави да живети заједно с тобом за неког значи: задобити вечност.
- Можда си ратној вештини — за себе, а вештини мира — за друге.
- Научи се ратној вештини — за то ти још увек не даје за право да од дома ствараш бојно поље.
- Преко три милијарде људи носи терет живота. Знати да ниси изузетак може бити корисно.

О Божићу, Богојављењу, Светом Сави

На месец дана и више, тачније од празника Ваведена Пресвете Богородице, света мајка Црква, кроз песме Катавасије „Христос раждајетсја, славите...” уводила нас је у претпразнично расположење и размишљање о силаску Бога у свет и Његовом рођењу у телу. А последње две недеље непосредно пред празник мира и радости — Божић, које се зову припремне, света Црква је посветила мајкама и очевима.

МАТЕРИЦЕ

Недеља светих праотаца свечано је прослављена и у Саборној и Старој цркви, које су биле заиста добро посећене од стране Крагујевчана, а посебно мајки којима је ова недеља и посвећена, да их подсећа на њихову свету и одговорну дужност у хришћанском васпитању деце.

На овај празник Преосвећени епископ Сава присуствовао је Литургији у Старој цркви где је, после Свете службе, извршио полугодишњи парастос проти Драгиши Којићу, бившем старешини Старе цркве, уз саслужење братства свештеника Старе цркве.

ОЧЕВИ

У Недељу св. отаца г. Епископ је служио Свету литургију у Саборном храму, који је био испуњен побожним Крагујевчанима.

БАДЊИ ДАН

Божична радост у Крагујевцу отпочела је свечаним уношењем бадњака у Епископију.

Тачно у 16 часова свештеници при Грошничком храму у Грошници, по устаљеној пракси, носили су према Епископији бадњак, символ Божића, које је г. Епископ сачекао испред улаза, са многобројним свештенством из Крагујевца и околине, и уз Божићну песму „Рођење Твоје Христе Боже...”, унео бадњак у Епископију.

После честитања бадњака и послужења у Епископији, господин Епископ се, са присутним свештенством а на звук звона, упутио у 17 часова у Саборни храм на бденије, свечано дочекан од присутних верника.

Бденије је служио Епископ уз саслужење 10 свештеника и 3 ђакана, а певао је хор свештеника и „Хор младих”.

На крају бденија, у присуству Архијереја, свештенства и многобројног народа, свечано је унесен бадњак у Саборни храм, уз песму „Рождество Твоје...” Затим је унесен и у црквену кућу где је, у препуној сали, одржана Божићна академија (свечана приредба) на опште задовољство присутних.

БОЖИЋ

На први дан Божића Његово Преосвештенство господин Епископ је служио Свету литургију у препуном Саборном храму. После Литургије свештенство града Крагујевца, са угледним Крагујевчанима, прешли су у Епископију где су честитали Епископу празник и били на послужењу.

Други дан Божића по устаљеној традицији, Епископ је служио Литургију у Старој цркви крагујевачкој, поделивши радост празника са свештенством и парохијанима Старе цркве.

Трећег дана Божића Епископ је служио у препуном Грошничком храму, уз радост празника, са паросима грошничким и оним делом Крагујевчана и парохијана који припадају цркви у Грошници.

НОВА ГОДИНА

На српску православну Нову Годину г. Епископ је служио Свету литургију у Саборном храму, са чином благодарења и извршио помен блаженопочившем епископу Валеријану на дан његове крсне славе.

По преласку у Епископију, свештенство града Крагујевца и остали присуствовали су резању колача славе блаженопочившег епископа Валеријана, а затим је епископ Сава примао честитања поводом Нове Године од стране присутних.

НА БОГОЈАВЉЕЊЕ БОГ СЕ ЗАИСТА ЈАВИО ШУМАДИЈИ!

Уочи празника, у Саборном храму бденије је служио епископ Сава уз саслужење свештенства града Крагујевца.

Епископ је служио свечану Литургију која је отпочела у 8 часова. Још у раним часовима побожни Крагујевчани су испунили Саборни храм да би доцније у току водоосвећења, била испуњена и порта.

У порти пуној народа епископ Сава је извршио чин богојављенског водоосвећења и до краја кропио освећеном водом присутан народ. Цео чин водоосвећења обављен је на српском језику и био пажљиво праћен преко звучника.

За потребе верника Саборног храма освећено је 3.500 литара воде.

Стара црква: Повечерје са јутрењем и у наставку Св. литургија — отпочело је у 5,30 часова. Традиција је да се у Старој цркви служи р а н о богослужење на овај празник.

Око 9,30 ч. литија је, после заамвоне молитве, кренула према запису где се сваке године врши чин богојављенског водоосвећења.

За потребе парохијана Старе цркве освећено је 3.000 литара воде.

Према приспелим извештајима, широм Шумадије овај празник је свечано прослављен; тога дана су, не само храмови већ и порте биле пуне нашег благочестивог народа, који је дошао да захвати светињу и да „сви-ма који је дотичу, пију и помазују се њоме буде на освећење, здравље, очишћење и благослов Божиј”.

СВЕТИ САВА

Празник нашег првог просветитеља и учитеља — Светог Саве, свечано је прослављен и ове године.

У недељу (26. 1.) Светосавска прослава је отпочела најпре у манастиру Дивостину. Тога дана епископ Сава је служио Св. литургију у манастиру, а затим је пререзан славски колач у присуству народа који је тога дана испунио манастирску цркву.

Светосавска прослава, коју је припремио о. Филимон, духовник манастира Дивостина, изведена је у манастирској сали.

У програму је узело учешћа 48-оро деце; програм је изведен на опште задовољство присутних.

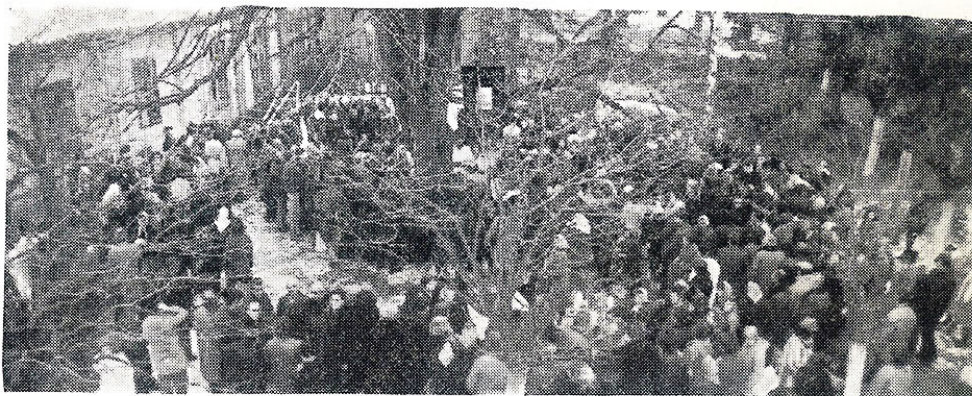
Саборна црква: Света литургија, коју је служио г. Епископ уз саслужење свештенства Саборног храма, отпочела је у 8 часова.

На Литургији је прочитана Светосавска посланица Светог архијерејског сабора СПЦ.

На крају Литургије Епископ је пререзао славски колач, а затим је изведен Светосавски програм.

Стара црква: у 7 часова служено је празнично јутрење а Св. литургија је отпочела у 8,30 часова.

У току Литургије, у препуном храму, прочитана је Светосавска посланица Светог архијерејског сабора СПЦ, а на крају је пререзан славски колач. Затим је изведен пригодан програм. Испред храма домаћин је поставио послужење за све присутне, а деци су подељени поклон-пакетићи.

Богојављенска литија и чин освећења воде код Старе цркве у Крагујевцу

СВЕТОСАВСКА АКАДЕМИЈА

По устаљеној пракси, сваке године на овај дан у сали Саборног храма у Крагујевцу, приређује се Светосавска академија — свечана приредба са концертним тачкама, рецитацијама итд.

У препуној сали, у којој су пре почетка сва седишта већ била попуњена, и уз стајање многих, тачно у 18 часова појавио се господин Епископ, који је био топло поздрављен од свих, а „Хор младих“ отпевао је „Тон Деспотин“.

Свештеник Ненад Михајловић је поздравио све присутне госте изневши значај ове академије која је посвећена нашем највећем учитељу и просветитељу Светом Сави.

Затим су уследиле рецитације о Светом Сави.

Кроз реситал, који су извели студенти, исказане су многе патње и невоље кроз које је прошао наш народ и, захваљујући светосављу, очувао је свој идентитет, јер га је дух Светога Саве водио и бодрио на путу да све издржи и да се одржи.

Као наставак реситала гуслар је отпевао песму „Тамновање Мићуновић Вука“.

На крају је приказан драмски комад „Смрт Ђакона Авакума“ у два чина. Врхунац ове приредбе био је када Турци одводе на колац младог Авакума, игумана Пајсија и др. само зато што су Срби православне вере. Те вечери у препуној сали многи су до суза били ганути дирљивим приказом.

Као завршна тачка приредбе, из срца и грла свих учесника у програму и свих присутних, одјекнуле су речи химне Светоме Сави:

„... Да се српска срца сва тобом уједине, сунце мира, љубави, да нам свима сине, да живимо сви у слози, Свети Саво ти помози! Почуј глас свог рода — Српскога народа!“

Део учесника Свете литургије на дан Светога Саве у Катедралном храму у Крагујевцу

Домаћини и гости за време Светосавске свечане приредбе у дворани Саборног храма у Крагујевцу

Ако Господ хтедне...

ЖИВЕЋЕМО И УЧИНИЋЕМО ОВО

(Из Посланице
апостола Јакова 4:15.)

16. марта, недеља. Беле покладе
У Крагујевцу — Саборна црква.
Опроштајно вечерње у 4 часа после
подне. Проповеда епископ Сава.

21. марта, петак
У Крагујевцу — Саборна црква.
Архијерејска преосвећена литургија у 5 часова изјутра.

22. марта — Теодорова субота
У Великим Пчелицама — храмовна слава.
Архијерејска литургија у 6 часова изјутра.

23. марта — Недеља православља
У Крагујевцу — Саборна црква.
Архијерејска литургија у 8 часова изјутра.
Духовни концерт у Епархијском центру у 6 часова после подне.

6. априла — Крстопоклона недеља
У Крагујевцу — Саборна црква.
Архијерејска литургија у 9 часова.
Бденије у 5 часова после подне. Служи епископ Сава.

7. априла — Благовести (понедељак)
У манастиру Дивостину, крај Крагујевца.
Архијерејска литургија, поводом манастирске славе, почиње у 8,30 изјутра.

18. априла — Друго великопосно бденије (петак)
У Крагујевцу — Саборна црква.
Бденије служи епископ Сава. Почиње у 6 часова после подне.

26. априла — Субота св. праведног Лазара
У Врденевцу, крај Варварина, храмовна слава.
Архијерејска литургија почиње у 8 часова изјутра.
Врбица у Саборној цркви у Крагујевцу почиње у 4 часа после подне.

27. априла — Цвети
У Крагујевцу — Стара црква.
Архијерејска литургија почиње у 8.30 часова изјутра.

28. априла — Велики понедељак
У Крагујевцу — Стара црква.
Архијерејска преосвећена литургија почиње у 6 часова увече, а потом Света тајна јелеосвећења.

30. априла — Велика среда
Архијерејска преосвећена литургија у Саборној цркви у Крагујевцу почиње у 7.30 часова изјутра.

2. маја — Велики петак
У Крагујевцу — Саборна црква.
Царски часови почињу у 7.30 часова пре подне. Проповеда Ђакон Зарије Божовић. Вечерње са изношењем плаштенице у 4 часа после подне. Проповеда протојереј ставрофор Драгомир Крстић.

Јутрење Велике суботе (Статије — Опело Христово) почиње у 9 часова увече. Проповеда епископ Сава.
Стара црква у Крагујевцу.
Јутрење Велике суботе почиње у 7 часова увече. Служи епископ Сава.

3. маја — Велика субота
У Крагујевцу — Саборна црква. Литургија почиње у 8 часова изјутра.
У Крагујевцу — Стара црква. Литургија почиње у 8 часова изјутра.
У Крагујевцу — Гробљанска црква Св. мироносица. Литургија архијерејска, почиње у 12.30 часова после подне.

4. маја — Васкрс
Васкрсење — јутрење.
У Саборној цркви у поноћ (12.00).
У Старој цркви у 3.00 изјутра, а у наставку прва литургија.
У Гробљанској цркви у 5 часова изјутра, а у наставку литургија

ЛИТУРГИЈА

У Саборној цркви архијерејска у 9 часова пре подне.
У Старој цркви друга литургија у 8.30 часова.
ПАСХАЛНО ВЕЧЕРЊЕ у обе крагујевачке цркве почиње у 5.00 часова после подне.
ПАСХАЛНО ВЕЧЕРЊЕ у Светозареву са читањем Еванђеља на разним језицима. Служи епископ Сава. Почиње у 5.00 часова после подне.

5. маја — Други дан Васкрса
У Крагујевцу — Стара црква
Архијерејска литургија почиње у 8.30 часова.
Бденије уочи Бурђевдана у Саборној цркви у 6 часова после подне.

6. маја — Трећи дан Васкрса — Бурђевдан
У Крагујевцу — Саборна црква.
Архијерејска литургија почиње у 9.00 часова пре подне.

Приложници листа „Каленић“

Н. Н., Крагујевац	53.300.—
Јованка Гргуревић, Фоча	6.750.—
Протојереј Вукашин Стје- пановић Београд	1.280.—
Небо Елез, Чемерно	1.000.—
Протонамесник Данило Срећковић, Парцани	900.—
Благоје Ристић, Светозарево	560.—
Томислав Бурђевић, Гунцати	400.—
Протојереј др Недељко Гргуревић, Банстаун	8.080.—

Група чланова Хришћанске заједнице из Крагујевца прилаже листу „Каленић“ 11.000.— д. за здравље, дуг живот и срећан долазак кући Драгана Степковића, студента Богословског факултета, који се налази у затвору у Ваљеву од 20. децембра 1984. године.

Моле се Господу: Јелка, Бранка, Миланка, Марица, Душица, Злата, Ангелина, Љубица, Милица, Љубостина, Стева, Мара, Зага.

Каленић ГОДИНА VIII 44 (2/1986)

издаје Српска православна
епархија шумадијска.

Издаје шест пута годишње.

Уређује одбор. Главни и
одговорни уредник:

Драгослав Степковић

Уредништво и администрација:

„Каленић“, Маршала Тита 67,
34000 Крагујевац
Телефон: 034/32-642

Текући рачун: „Каленић“
издавачка установа Епархије
шумадијске. Број жиро-рачуна
61700-620-16-80691-14-62-00684-1

Број девизног рачуна: 12-62-25641-1
Југобанка — Крагујевац

Штампа: РО „Сава Микић“,
Земун, Маршала Тита 46—48

Тираж: 12.000 примерака

Цена: 50,00 динара примерак

Годишња претплата 300,00.— д. а
за иностранство: 12 ам. долара.